

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **T. M. T.**, zastoupený Mgr. Naďou Smetanovou, advokátkou se sídlem Praha 1, 28. října 1001/3, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem Praha 4, náměstí Hrdinů 1634/3, za účasti: **T. C.**, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. 6. 2021, č. j. 9 A 77/2018-78,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek spočívající v tom, že se odkládá vykonatelnost rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 21. 2. 2018, č. j. MV-4675-4/SO-2018.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím ze dne 21. 2. 2018, č. j. MV-4675-4/SO-2018, zamítla žalovaná odvolání žalobce proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 7. 8. 2017, č. j. OAM-1529-31/ZR-2016, a toto rozhodnutí potvrdila. Posledně uvedeným rozhodnutím byla žalobci podle § 87l odst. 1 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) zrušena platnost povolení k trvalému pobytu a podle § 50 odst. 1 písm. b) tohoto zákona mu byla stanovena lhůta k vycestování z území ČR do 30 dnů od právní moci rozhodnutí. Rozhodnutí žalované napadl žalobce žalobou u Městského soudu v Praze, který ji rozsudkem ze dne 21. 6. 2021, č. j. 9 A 77/2018-78, zamítl.

[2] Proti tomuto rozsudku podává žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, kterou spojil s návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 soudního řádu správního (dále jen „s. ř.“).

[3] Žádost o přiznání odkladného účinku stěžovatel odůvodňuje citelným zásahem do svého rodinného života. Stěžovatel na území ČR žije přes 22 let, má zde manželku X (osoba zúčastněná na řízení) a nezletilou dceru X (nar. X). V prosinci tohoto roku s manželkou očekávají narození dalšího potomka. Stěžovateli v současnosti hrozí, že s ním Policie ČR zahájí řízení o správním vyhoštění, protože jeho žalobě proti rozhodnutí žalované nebyl přiznán odkladný účinek, a stěžovatel přesto z území ČR nevycestoval. Bez přiznání odkladného účinku kasační stížnosti se zde nemůže legálně zdržovat, za nelegální pobyt mu přitom hrozí uložení zákazu pobytu až na 5 let. Stěžovatel se pokusil svůj pobyt legalizovat žádostí o povolení k přechodnému pobytu, ta však byla pravomocně zamítnuta. Žalobě proti tomuto rozhodnutí sice byl přiznán odkladný účinek, žalovaná však stěžovateli odmítá vystavit vízový štítek s odůvodněním, že stěžovateli

podáním žádosti nevznikla fikce pobytu ve smyslu § 87y zákona o pobytu cizinců. Na stěžovatele se tak stále vztahuje povinnost vycestovat (viz usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 6. 2020, č. j. 8 A 62/2020-44, a vyrozumění Ministerstva vnitra ze dne 30. 7. 2020, č. j. MV-121060-1/OAM-2020). Nucené vycestování by pro stěžovatele znamenalo odloučení od nezletilé dcery, s níž má intenzivní citový vztah, o dceru osobně pečuje, vychovává ji a hraje si s ní. Stěžovatel nemůže v ČR legálně pracovat, proto veškerý svůj čas věnuje právě dceři a péči o domácnost. Nutnost setrvat na území spatřuje také v potřebě pečovat o těhotnou manželku a následně o ni a novorozené dítě. S ohledem na věk dcery považuje stěžovatel za nemožné budovat s ní vztah a vychovávat ji prostřednictvím prostředků komunikace na dálku. Možnost získat schengenské vízum pro návštěvu rodiny na území ČR je přitom velmi omezená; k tomu přistupují ještě omezení v souvislosti s pandemií onemocnění COVID-19. Pokud by byl stěžovatel nucen opustit ČR, musela by jeho manželka s oběma dětmi zůstat sama doma. Manželka přitom zajišťuje celou rodinu finančně. Po ukončení mateřské dovolené plánuje vrátit se do práce, protože splácí hypotéku vážnoucí na byt, kde rodina bydlí. Možnost stěžovatele setrvat v ČR by zajistila relativně bezproblémový chod rodiny, tak jak tomu bylo doposud. Stěžovatel by zároveň mohl získat zaměstnání a vypomáhat rodině také finančně. Jako legálně pobývajícím cizincem by se rovněž mohl nechat očkovat. Ve Vietnamu stěžovatel již nemá žádné zázemí, pokud by si tam vůbec našel práci, mohl by rodině přispívat pouze zanedbatelnými částkami; absenci finanční podpory by zároveň nemohl vyvážit ani osobní péčí o domácnost a rodinu. Trvalé přesídlení rodiny do Vietnamu je vyloučeno, manželka i dcera jsou státními občankami ČR, manželka má v ČR vystudovanou vysokou školu, nadto zde má závazek v podobě hypotéky. K těmto tvrzením stěžovatel doložil rodný list dcery, těhotenský průkaz manželky, rodinné fotografie, a výpis z katastru nemovitostí.

[4] Stěžovatel se domnívá, že přiznání odkladného účinku se nedotkne práv jiných osob a nemůže jim přivodit jakoukoli újmu. Stěžovatel byl sice v ČR odsouzen za spáchání trestného činu, od této doby však uplynulo téměř 12 let, jednalo se o jedinou trestnou činnost a od té doby nebyl znovu trestně stíhán. Jeho život je v současnosti orientován na rodinu. O jeho nápravě vypovídá jednak skutečnost, že byl z výkonu trestu podmíněně propuštěn, jednak zpráva Probační a mediační služby, podle níž je recidiva u stěžovatele málo pravděpodobná.

[5] Osoba zúčastněná na řízení ve vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku potvrdila skutečnosti předestřené stěžovatelem. Uvedla, že stěžovatel má v rodině nezastupitelnou úlohu, pomáhá s domácností, je dobrým manželem i otcem. Pokud by stěžovatel opustil ČR, zůstala by v péči o děti sama a nemohla by nastoupit zpět do zaměstnání, protože děti by neměl kdo hlídat. Vzhledem k trvající pandemii i finanční náročnosti cestování mezi Vietnamem a ČR by se rodina nejspíše několik let nesečkala. Přesídlení do Vietnamu je pro ni nepředstavitelné. Osoba zúčastněná na řízení má v ČR celou širší rodinu a přátele, vystudovala zde vysokou školu a pracuje na pozici, jakou by ve Vietnamu nikdy nemohla získat. Přeje si, aby děti vyrůstaly a studovaly v ČR, kde mají zázemí.

[6] Žalovaná s přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti nesouhlasí. Má za to, že zrušení povolení k trvalému pobytu nepředstavuje nepoměrně větší újmu, protože ta by stěžovateli mohla vzniknout až na základě správního vyhoštění z území. To sice může být důsledkem zrušení povolení k trvalému pobytu stěžovatele, je o něm však rozhodováno v samostatném správním řízení, v němž je dopad vydaného rozhodnutí zkoumán z hlediska zásahu do soukromého nebo rodinného života cizince dle § 119 odst. 2 zákona o pobytu cizinců. Stěžovatel má možnost podat proti případnému správnímu vyhoštění žalobu, která má ze zákona odkladný účinek (§ 172 odst. 3 zákona o pobytu cizinců). Existují tedy právní instituty, jimiž se stěžovatel může domáhat posouzení své situace a přiznání odkladného účinku v jiném,

pokračování

následném řízení. Proto nelze dovozovat, že mu v důsledku napadeného rozhodnutí hrozí nějaká újma. Vycestování stěžovatele zároveň podle judikatury nepředstavuje zásah do jeho práva na spravedlivý proces, protože stěžovatel je zastoupen advokátkou. Přiznání odkladného účinku by podle žalované bylo v rozporu s veřejným zájmem. Důvodem pro zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu stěžovatele bylo jeho pravomocné odsouzení rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 13. 10. 2014, sp. zn. 43 T 4/2010, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 10. 2015, sp. zn. 11 To 56/2015, jímž byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 5 let a k trestu propadnutí věci za spáchání trestného činu nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 4 písm. c) zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon. V zájmu ČR není, aby na jejím území pobývali cizinci, kteří se zde dopouštějí drogové trestné činnosti.

[7] Nejvyšší správní soud úvodem předesílá, že institut odkladného účinku má zcela mimořádnou povahu. Kasační stížnost proti rozhodnutí soudu ve správním soudnictví není řádným opravným prostředkem, u nějž by bylo možno odkladný účinek bez dalšího očekávat. Přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti odnímá Nejvyšší správní soud před vlastním rozhodnutím ve věci samé právní účinky pravomocnému rozhodnutí krajského soudu, na které je jinak třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, není-li následně zákonným postupem zrušeno; tento postup proto musí být vyhrazen jen pro výjimečné případy.

[8] Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. platí, že *soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem* (toto ustanovení se užíje přiměřeně v řízení o kasační stížnosti – viz § 107 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud při rozhodování o návrhu na přiznání odkladného účinku tedy reflektuje na jedné straně hledisko *veřejného zájmu*, při současném porovnání *újmy stěžovatele* (nebude-li odkladný účinek přiznán), s možnou *újmou, která by mohla vzniknout jiným osobám* (bude-li odkladný účinek přiznán), jako hledisko druhé. K přiznání odkladného účinku může tedy kasační soud přistoupit teprve poté, osvědčí-li stěžovatel, že jeho újma, jako důsledek nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti, by byla nepoměrně větší oproti případné újmě jiné osoby, bylo-li by takovému návrhu vyhověno, a současně teprve poté, co vyloučí kolizi odkladného účinku s důležitým veřejným zájmem.

[9] Důvody existence nepoměrně větší újmy stěžovatele oproti jiným osobám jsou zásadně individuální a jsou také závislé na osobě a situaci stěžovatele. Povinnost tvrdit a prokázat vznik újmy má proto stěžovatel zpravidla poukazem na konkrétní skutkové okolnosti případu. Pokud jde o splnění druhého zákonného předpokladu, tj. že přiznání odkladného účinku není v rozporu s veřejným zájmem, soud vychází z povahy věci, z obsahu spisového materiálu, případně z vyjádření účastníků řízení o kasační stížnosti. Rozhodnutí o odkladném účinku je rozhodnutím předběžné povahy, kterým Nejvyšší správní soud nijak nepředjímá (ani nemůže předjímat) výsledek meritorního posouzení věci.

[10] Nejvyšší správní soud při posouzení návrhu na přiznání odkladného účinku zhodnotil specifickou osobní situaci stěžovatele. Z jím předložených podkladů vyplývá, že na území ČR republiky žije se svou manželkou a téměř dvouletou dcerou (ty jsou občankami ČR), s nimiž sdílí společnou domácnost. O dceru osobně pečuje a podílí se aktivně na její výchově. Nejvyšší správní soud má dále za prokázáno, že manželka stěžovatele v prosinci tohoto roku očekává narození druhého dítěte. Stěžovatel v důsledku pozbytí bytového oprávnění nemůže být na území ČR výdělečně činný, neschopnost zajistit rodinu po ekonomické stránce však

kompenzuje tím, že zajišťuje chod domácnosti a stará se o její členy. Nuceným vycestováním stěžovatele by tedy mohl být významně narušen jeho rodinný život. V jeho důsledku by jednak došlo ke zpretrhání vazeb stěžovatele k jeho nezletilé dceři a manželce (potažmo k očekávanému potomkovi), jednak by veškerá péče o nezletilé děti, jakož i ekonomické zabezpečení rodiny spočívalo pouze na manželce stěžovatele. Ta by kvůli péči o děti pravděpodobně musela oddálit návrat z mateřské, respektive rodičovské dovolené do zaměstnání, což by podstatně zkomplikovalo finanční situaci rodiny, jejíž rozpočet je zatížen hypotečním úvěrem.

[11] Pokud by tedy nedošlo k odkladu právních účinků pravomocného rozhodnutí žalované o zrušení povolení k trvalému pobytu stěžovatele do doby meritorního rozhodnutí o kasační stížnosti, byl by stěžovatel skutečně nucen ještě před rozhodnutím tohoto soudu opustit území ČR. Nelze přitom spoléhat na to, že by měl bez dalšího možnost získat jiný druh povolení k pobytu. Není ani pravdou, že k bezprostřednímu opuštění území ČR by byl stěžovatel donucen až vydáním rozhodnutí o správním vyhoštění, jak tvrdí žalovaná. Povinnost vycestovat z ČR byla stěžovateli uložena již napadeným rozhodnutím ve spojení s rozhodnutím Ministerstva vnitra, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Porušováním této povinnosti se pak stěžovatel bezprostředně vystavuje riziku správního vyhoštění, s nímž se kromě (nově uložené) povinnosti opustit ČR navíc pojí zákaz pobytu na jejím území po určitou dobu. Nejvyšší správní soud v této souvislosti konstantně judikuje, že od cizince není možné očekávat, že případné nenahraditelné újme bude předcházet tím, že bude vědomě porušovat zákon nelegálním pobytem na území České republiky a vystavovat se nebezpečí uložení správního vyhoštění (viz například usnesení ze dne 18. 8. 2011, č. j. 5 As 73/2011-100, ze dne 11. 2. 2020, č. j. 9 Azs 340/2019-98).

[12] Nejvyšší správní soud má za to, že v důsledku přiznání odkladného účinku, tedy umožněním stěžovateli pobývat na území ČR do doby rozhodnutí o jeho kasační stížnosti, nemůže dojít k jakémukoli zásahu do práv třetích osob. Při poměrování závažnosti újmy hrozící stěžovateli a ohrožení důležitého veřejného zájmu lze konstatovat, že nad žalovanou tvrzeným ohrožením veřejného zájmu převažuje újma stěžovatele. Je pravdou, že stěžovatel se dopustil závažné drogové trestné činnosti, k té však došlo před více než deseti lety. Zároveň není známo, že by se stěžovatel dopouštěl jakékoli další trestné činnosti. Naopak, ze zprávy Probační a mediační služby o průběhu dohledu ze dne 15. 6. 2021 vyplývá, že stěžovatel plní podmínky dohledu a dodržuje povinnosti a omezení, které mu byly uloženy v návaznosti na podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Podle této zprávy se opakování trestné činnosti jeví v současnosti jako málo pravděpodobné. Nejvyšší správní soud vzal v úvahu rovněž skutečnost, že stěžovatel po svém propuštění z věznice založil rodinu, a mohl tedy přehodnotit své priority a přizpůsobit své chování nové životní situaci. Tomu ostatně nasvědčuje i vyjádření jeho manželky k návrhu na přiznání odkladného účinku a zpráva o průběhu dohledu, z níž vyplývá, že stěžovatel se na konzultace dostavuje pravidelně se svojí manželkou a řádně plní své povinnosti.

[13] S ohledem na shora uvedené důvody dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti jsou v projednávané věci splněny, a v souladu s § 107 s. ř. s. tedy kasační stížnosti odkladný účinek přiznal. Podle usnesení rozšířeného senátu tohoto soudu ze dne 6. 12. 2005, č. j. 2 Afs 77/2005-96, č. 786/2006 Sb. NSS, může být odkladný účinek v řízení o kasační stížnosti přiznán a působit nejen ve vztahu k napadenému rozhodnutí krajského soudu, ale i přímo ve vztahu ke správnímu rozhodnutí, k jehož přezkumu se řízení před krajským soudem vedlo. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu dále v usnesení ze dne 16. 6. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019-38, č. 4039/2020 Sb., vyslovil, že odkladný účinek lze přiznat „*v řízení o kasační stížnosti ve vztahu k rozhodnutí správního orgánu i v těch situacích, kdy o odkladném účinku krajský soud vůbec nerozhodoval nebo návrhu na přiznání odkladného účinku*

pokračování

nevyhověl“. V nyní projednávané věci městský soud žalobě odkladný účinek nepřiznal (usnesení ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 A 77/2018-39). Aby tedy zásah spočívající v přiznání odkladného účinku kasační stížnosti měl pro stěžovatele smysl, přicházelo v úvahu odložit vykonatelnost právě napadeného rozhodnutí žalované, neboť toto rozhodnutí vyvolává ve vztahu ke stěžovateli bezprostřední účinky, spočívající v povinnosti vycestovat. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že se odkládá vykonatelnost rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 21. 2. 2018, č. j. MV-4675-4/SO-2018.

[14] Závěrem je třeba připomenout, že podle § 73 odst. 5 s. ř. s. může soud usnesení o přiznání odkladného účinku i bez návrhu zrušit, *ukáže-li se v průběhu řízení, že pro přiznání odkladného účinku nebyly důvody, nebo že tyto důvody v mezidobí odpadly*. Proto zjistí-li zdejší soud, že stěžovatel svým jednáním ohrožuje veřejný zájem, je připraven toto své rozhodnutí revidovat.

[15] Přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud žádným způsobem nepředjímá své rozhodnutí o věci samé.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. září 2021

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu